

Tiểu sử cuộc đời và sự nghiệp sáng tác của nhà văn Nguyễn Dữ

Tiểu sử tác giả Nguyễn Dữ

Nguyễn Dữ là người xã Đỗ Tùng, huyện Gia Phúc, Hải Dương. Ông là con trai cả Tiên sĩ Nguyễn Tường Phiêu. Chưa rõ Nguyễn Dữ sinh và mất năm nào, chỉ biết ông sống đồng thời với thầy học là Nguyễn Bình Khiêm, và bạn học là Phùng Khắc Khoan, tức là vào khoảng thế kỷ 16.

Lúc nhỏ Nguyễn Dữ chăm học, đọc rộng, nhớ nhiều, từng ôm ấp lý tưởng lấy văn chương nối nghiệp nhà. Sau khi đậu Hương tiến (tức Cử nhân), ông làm quan với nhà Mạc, rồi về với nhà Lê làm Tri huyện Thanh Tuyên (nay là Bình Xuyên, Vĩnh Phú); nhưng mới được một năm, vì bất mãn với thời cuộc, lấy cớ nuôi mẹ, xin về ở núi rừng Thanh Hóa. Từ đó trải mấy năm dư, chân không bước đến thị thành. rồi mất tại Thanh Hóa.

Phản thân thế Nguyễn Dữ và thời điểm sáng tác Truyền kỳ mạn lục, ở mỗi sách vẫn còn một vài điểm dị biệt.

Sự nghiệp văn học của Nguyễn Dữ

Sáng tác duy nhất của ông là quyển Truyền kỳ mạn lục (Ghi chép tản mạn những truyện kì lạ được lưu truyền). Sách gồm 20 truyện, viết bằng chữ Hán, theo thể loại tản văn, xen lẫn biền văn và thơ ca, cuối mỗi truyện đều có lời bình của tác giả hoặc của một người có cùng quan điểm của tác giả.

Truyền kỳ mạn lục là một sáng tác văn học với sự gia công hư cấu, sáng tạo, trau chuốt, gọt giũa của Nguyễn Dữ chứ không phải một công trình ghi chép đơn thuần. Qua tác phẩm, người đọc thấy được số phận bi thảm của những con người nhỏ bé trong xã hội, những bi kịch tình yêu mà thiết thòi thường rơi vào người phụ nữ. Tác phẩm cũng thể hiện tinh thần dân tộc, bộc lộ niềm tự hào về nhân tài, văn hóa nước Việt, đề cao đạo đức nhân hậu, thủy chung, đồng thời khẳng định quan điểm sống “lánh đục về trong” của lớp trí thức ẩn dật đương thời.

Truyện kỳ mạn lục vừa có giá trị hiện thực và nhân đạo cao, vừa là một tuyệt tác của thể loại truyện kì. Tác phẩm được dịch ra nhiều thứ tiếng nước ngoài và được đánh giá cao trong số các tác phẩm truyện kì ở các nước đồng văn.

Tác phẩm Truyện kỳ mạn lục

Sáng tác duy nhất của ông là quyển Truyện kỳ mạn lục (Sao chép tản mạn những truyện lạ). Theo lời Tựa của Hà Thiệu Hân viết năm 1547 thì ông viết ra tập lục này để ngụ ý trong thời gian ẩn cư ở rừng núi xứ Thanh.

Sách gồm 20 truyện, viết bằng chữ Hán, theo thể loại tản văn, xen lẫn biên văn và thơ ca, cuối mỗi truyện (trừ truyện 19 Kim hoa thi thoại ký) đều có lời bình của tác giả hoặc của một người có cùng quan điểm của tác giả. Tác phẩm được Hà Thiệu Hân, người cùng thời, viết lời Tựa, Nguyễn Bình Khiêm phủ chính, Nguyễn Thế Nghi, dịch ra chữ Nôm; và đã được Tiến sĩ Vũ Khâm Lân (1702-?), đánh giá là một "thiên cổ kỳ bút".

Theo bản Tân biên truyện kỳ mạn lục tặng bổ giải âm tập chú in năm 1763, thì tên tác giả là Nguyễn Dữ. Trong quyển Việt Nam văn học sử yếu (bản in lần thứ nhất, 1944, trang 290), của Dương Quảng Hàm, đầu sách in là Nguyễn Dữ, song ở cuối sách, tác giả có đính chính lại là Nguyễn Dữ. Theo Nguyễn Cẩm Xuyên tên tác giả Truyện kỳ mạn lục là Nguyễn Dữ (阮 璵). Chữ 璵 thuộc bộ Ngọc vốn có nghĩa rất đẹp, là tên một loại ngọc quý; Từ nguyên tự điển đã chú cách đọc chữ này như sau: 璵 以 諸 切; 魚 韻 (DU: dĩ chư thiết, ngư vận). Vậy chữ này đọc là "Du" chứ không đọc là "Dữ" [7]. Bản Truyện kỳ mạn lục do Nxb Trẻ & Hội Nghiên cứu giảng dạy văn học TP. HCM, in lại năm 1988 (tr. 239), sau khi nêu ra sai lầm này, Hà Mậu Nhai & GS. Hoàng Như Mai đã giải thích rằng: "Có lẽ do số đông chúng ta không để ý đến, cứ đọc mãi thành thói quen".

Có thể nói mỗi câu chuyện trong Truyện Kỳ mạn lục của Nguyễn Dữ đều thể hiện một quan điểm chính trị một triết lý nhân sinh, một ý tưởng đạo đức sâu sắc. Nó không chỉ là những mong muốn của tác giả mà còn là nỗi lòng của người dân mong muốn sự công bình, sự bác ái,... mang giá trị nhân văn sâu sắc.

Mời các bạn tham khảo thêm tài liệu tại: [Tài liệu học tập lớp 9](#).